

skyttet. I tilknytning hertil understreger Domstolen, at den personlige selvbestemmelse (autonomi) er et væsentligt princip, når konventionen fortolkes.

Domstolen udtaler endvidere, at det forhold, at en person i forbindelse med ansættelsen - mod sin overbevisning - alligevel accepterer et krav om fagforeningsmedlemskab som betingelse for ansættelse, ikke kan medføre, at personen anses for at have fraskrevet sig sin ret til at stå uden for en fagforening. Domstolen finder således, at det er uden betydning i relation til beskyttelsen efter artikel 11, om et krav om fagforeningsmedlemskab stilles før eller under ansættelsen.

2.3. Domstolens udtalelser om statens forpligtelser

I relation til statens forpligtelser i forbindelse med sikring af foreningsfriheden udtaler Domstolen generelt, at statens forpligtelser skal afbalanceres under hensyntagen til de konkurrerende interesser mellem individet og samfundet som en helhed. I sager om fagforeningsfrihed må staterne indrømmes en bred skønsmargin under henvisning til de forskellige arbejdsmarkedssystemer blandt de kontraherende stater. Domstolen finder imidlertid, at når national lovgivning tillader eksklusivaftaler, som går stik imod den enkelte valgfrihed, der er en fast bestanddel af artikel 11, gælder der en indskrænket skønsmargin. Domstolen minder i denne forbindelse om, at selv om individets interesser til en vis grænse må underkastes gruppens interesser, indebærer demokrati ikke altid, at flertallets synspunkter skal have forrang, hvorfor der må sikres mindretallet en rimelig behandling. Ved afvejningen af, om en kontraherende stat holder sig inden for sin skønsmargin ved at tillade eksklusivaftaler, udtaler Domstolen, at der skal lægges vægt på statens begrundelser for sådanne aftaler, og det skal i alle tilfælde vurderes, i hvilket omfang eksklusivaftalerne kolliderer med de rettigheder, der beskyttes i artikel 11. Der skal tillige tages hensyn til den ændrede opfattelse af, hvor relevante eksklusivaftaler er for at sikre den effektive nydelse af fagforeningsrettigheder.

Om statens pligter henviser Domstolen endelig til, at de kontraherende stater i medfør af konventionens artikel 1 skal sikre alle inden for deres jurisdiktion de rettigheder, der følger af konventionen. Selv om artikel 11 primært beskytter individet mod vilkårlig indblanding fra myndighederne, fastslår Domstolen, at de nationale myndigheder under nærmere omstændigheder vil være forpligtet til at intervenere i forholdet mellem private og vedtage passende foranstaltninger for at sikre den effektive nydelse af de rettigheder, som konventionen giver.

3. Gældende regler og praksis

Det følger af § 26, stk. 2, i lov om offentlig sygesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 509 af 1. juli 1998, med senere ændringer, at Sygesikringens Forhandlingsudvalg (indtil sundhedslovens ikrafttræden den 1. januar 2007) afslutter overenskomster om vilkårene for sygesikringens ydelser. Lov om offentlig sygesikring ophæves pr. 1. januar 2007, når sundhedsloven træder i kraft. Med sundhedslovens § 57 fastslås regionernes ansvar for at tilvejebringe tilbud om behandling i praksissektoren hos praktiserende sundhedspersoner. Det følger af sundhedslovens § 227, stk. 1, at Regionernes Lønnings- og Takstnævn afslutter overenskomster med organisationer af sundhedspersoner om vilkårene for praksissektorens ydelser. Praksissektoren drives således gennem centralt indgåede overenskomster mellem de faglige organisationer og Sygesikringens Forhandlingsudvalg (fra 1. januar 2007 Regionernes Lønnings- og Takstnævn).

En sundhedsperson, som ønsker at drive praksis, kan tilslutte sig overenskomsten under forudsætning af, at pågældende opfylder de gældende autorisations- og uddannelseskraav og for så vidt angår overenskomstområder med praksisregulering, at der er en ledig praksis eller en ledig plads i en praksis. Sundhedspersoner, som tilslutter sig overenskomsten, får i den forbindelse pligt til at holde sig orienteret om overenskomstens bestemmelser og om administrationen heraf.

Overenskomsterne i praksissektoren indeholder imidlertid bestemmelser om eller forudsætter medlemskab af en faglig organisation. Normalt er bestemmelserne udformet således, at overenskomsten kan tiltrædes af personer, der er medlem af den pågældende faglige organisation. Sådanne bestemmelser findes i de overenskomster, som er indgået for alment praktiserende læger, tandlæger, fysioterapeuter, kiropraktorer, og psykologer. En tilsvarende bestemmelse fandtes i den nu opsagte overenskomst for fodterapeuter. Det bemærkes, at det er besluttet at indlede forhandlinger om en overenskomst for tandplejere.

Sygesikringsoverenskomsterne er gensidigt forpligtende aftaler, som pålægger overenskomstparterne rettigheder, pligter og mulighed for sanktioner over for hinanden. Gensidige forpligtelser er særligt vigtige i praksissektoren, eftersom praktiserende læger, tandlæger m.fl. ikke er i et ansættelsesforhold, men udøver et liberalt erhverv i et kontrakts- eller aftaleforhold til den offentlige sygesikring (regionen pr. 1. januar 2007).

Overenskomsterne indeholder blandt andet bestemmelser, der regulerer patienternes rettigheder. Disse